

Odborný posudok na "Štúdiu posúdenia vplyvu navrhovanej činnosti na priaznivý stav predmetu ochrany." zo dňa 31.1.2006.

Predložená štúdia posudzujúca vplyv 3 alternatívnych činností v spornej oblasti Tichej a Kôprovej doliny má viac vážnych odborných a formálnych nedostatkov. V mojom posudku sa zameriam hlavne na problematiku podkôrneho hmyzu a súvisiaceho vývoja lesa.

Vzhľadom k tomu, že v lete 2006 už väčšina populácie lykožrúta smrekového opustila ležiace kmene, a v súčasnosti neexistuje technológia ktorá by dokázala zlikvidovať zbytky jeho populácie v tomto materiáli, štúdia navrhuje z hľadiska ochrany prírody, ale aj z hľadiska lesného hospodárstva najmenej vhodné riešenie. Pri realizácii odporúčaného variantu (ťažba dreva) by došlo aj k vážnemu poškodeniu ekosystémov ťažbou dreva a aj k premnoženiu podkôrneho hmyzu.

Štúdia má vážne odborné nedostatky z ktorých najdôležitejšie sú tieto:

- Ťažba kalamitného dreva, ako prostriedok na zabránenie gradácie lykožrúta, mala zmysel do konca júla 2006. Po tomto termíne ťažba dreva (spracovanie kalamity) nemôže znížiť veľkosť populácie podkôrneho hmyzu. To znamená že takýto zásah nie je opodstatnený ani z hľadiska ochrany lesa (lesné hospodárstvo) ani z hľadiska ochrany prírody.

- V štúdiu nie sú uvedené všeobecne známe informácie o negatívnom vplyve ťažby dreva na lesné ekosystémy. Dôležitý je fakt, že v podstatne na celej dotknutej ploche došlo k prirodzenému zmladeniu pionierskych drevín a smreka. Ťažbou dreva dôjde k zničeniu prirodzeného zmladenia a k vzniku ťažkozalesniteľnej holiny. Tento dosť podstatný fakt sa v štúdiu neuvádza. Syntetický text uvádza dokonca podstatne menší rozsah prirodzeného zmladenia ako príloha, ktorá sa touto témou zaoberá.

- Štúdia je založená na odborne nepodložených katastrofických scenároch premnoženia podkôrneho hmyzu. Syntetická časť a hodnotenie je v tomto bode v rozpore s prílohou, ktorá sa venuje problematike podkôrneho hmyzu. Vzhľadom k drevinovému zloženiu, veku, štruktúre porastov a terénu nie je v danej oblasti predpoklad vzniku rozsiahlej gradácie podkôrneho hmyzu. Mladé porasty, vysoké zastúpenie smrekovca, pionierskych drevín a trvale rozpojené porasty tlmia šírenie premnoženia.

- V štúdiu sú uvedené odborne nepodložené informácie o tom, že ťažbou dreva, z ktorého vyletela väčšina populácie lykožrúta, sa jeho populácia zníži o 30-40 %. V skutočnosti však môže dôjsť aj k opačnému efektu, zvýšeniu populácie lykožrúta. Hlavný problém je v tom, že kôra ležiacich kmeňov je narušená lykožrútmami. Pri ťažbe a manipulácii dreva opadá, a ostane v poraste aj s nimi. V súčasnosti nie je známa technológia, ktorou by bolo možné zlikvidovať populáciu lykožrúta v týchto ležiacich kmeňoch. Navyše, v dreve ostali parazity a predátory lykožrúta, ktoré majú pomalší vývoj a sú citlivejšie na mechanické poškodenie. Ťažbou by sa mohla výrazne znížiť ich populácia, čo by práve napomohlo väčšiemu náletu lykožrútov na stojace stromy.

- Väčšina náletu lykožrúta bude sústredená do starších porastov pod hornou hranicou lesa, na strmých svahoch. Okrem toho, že v týchto lokalitách ide prevažne o 5. stupeň

ochrany prírody, kde sú vylúčené zásahy, je aj technicky nemožné včas vyhľadať, spáliť a asanovať napadnuté stromy.

- Štúdia uvažuje o 2 krajných variantoch riešenia (ťažba dreva a ponechanie územia bez zásahu). Chýba alternatívna varianta s intenzívnym použitím bariér feromónových lapačov a s vylúčením ťažby dreva.

- Ťažba dreva (spracovanie kalamity) je obhajované nepravdivým tvrdením o tom, že v Tatrách sa prirodzene vyskytuje len maloplošný rozpad porastov (malý vývojový cyklus lesa). V skutočnosti sa unikátne, práve v Tatrách prirodzene vyskytuje cyklický rozpad lesa na pomerne veľkom území (veľký vývojový cyklus lesa). Je to spôsobené opakovaným výskytom padavého vetra "Bóra". S tým súvisí aj výskyt jedinečných ekosystémov v nižších polohách Tatier. Po kalamite v roku 2004 boli tieto ekosystémy vážne poškodené ťažbou kalamitného dreva. Časť z posledných zbytkov týchto ekosystémov sa nachádza na dne Tichej a Kôprovej doliny.

Ing. Rastislav Jakuš, PhD.

Vo Zvolene 19.2.2006